

Al-Andalus

Původ názvu

Dobývání Ifrikíje

- Po porážce Vandalů zde vládá Byzance
- Za sto let poté vládá muslimů
- Porážka u Konstantinopole a vnitřní nepokoje (667-693) – větší část Ifrikíje se ocitá zpátky pod byzantskou mocí
- Spojenci Byzance Berbeři
- 697-8 opětné dobytí Karthaga, porážka byzantského místodržícího Jóanna, smlouva s Berbery

- Berbeři se stávají muslimy
- Mnoho příznivců hnutí cháridžovců (ibádité)
- Zachování jazyka
- Nejdelší odpor Berbeři na západě Afriky

- Správa území:
- Místodržící
- 2. z nich, Músá ibn-Nusajr, dospěl k Atlantiku
- 711 jeho maulá Tarík přeplouvá do Hispánie
- Ibn Chaldún: že zde po tisíce let vládla gótská dynastie

Rychlý postup

- 711 bitva u jezera Janda, král Roderich
- 713 dobytí Córdoby a Toleda
- 720 u Pyrenejí

Příčiny

- Literární (legendární):
- Legenda o Florindě
- Roderich v Šalomounově Domě moudrosti
- Skutečné:
- Boje královskou moc (Achila, Agila), úpadek této moci, nespokojenost židů
- Mezi straníky krále Agily a Witizy i biskupové (Oppas)

Država Vizigótů

- Asturie
- Pelayo (Pelago)
- 718: Picos de Europa

Tažení proti Frankům

- 717 nebo 718 Samh
- 732 emír ar-Rahmán: bitva u Poitiers
- Poslední útok 739: Martell ve spojení s Langobardy
- 777 využil rozbrojů v al-Andalus Karel Veliký. Očekávaná velká vzpoura proti ar- Rahmánovi nepropukla
- Epos o Rollandovi (Baskové)

Správa území

- Emír v Seville, později v Córdobě
- Samospráva měst
- Civilní územní správa často v rukou židů
- Vojsko na kmenovém principu
- Časté nepokoje, vzpoury (Berbeři, křesťané, mawáliové, atd.)
- Po skončení vlády Ummajovců do čela al-Andalus: Abd-ar-Rahmán ibn Mu'áwija-

- 755 porazil tehdejšího správce území Júsufa
- Zavádí vojenskou despocii
- Podobně vládli i Hišám I. (788-796) a al-Hakam

Společnost

- Starší muslimové z Arabského poloostrova
- Z Jemenu
- Mawáliové
- Mozárabové
- Křesťané, kteří se nepoarabštili
- Arabština, latina

Abd ar-Rahmán II. (822-852)

- Velmi zadobře s ulamá a fukahá
- Náboženské a soudní pravomoci emíra do rukou těchto kruhů
- Córdoba se za něj stává centrem vzdělanosti
- Neustávají vzpoury (rozbroje mezi kmeny, vzpoury křesťanů v Méridě a Toledu)

Velké změny

- Abd ar-Rahmán III. (912-961)
- Přijal r. 929 titul chalífa, kníže věřících
- S výjimkou Leónu a části Katalánska sjednotil pod svou vládou celé Španělsko
- Spojoval se i s křesťanskými vládci proti egyptským Fátimovcům
- Oslaboval pozice muslimské šlechty (úřady svěřoval otrokům z různých zemí)

Rozvoj vzdělanosti

- Za jeho nástupce al-Hakama II. čítala knihovna v Córdobě asi 400 tisíc svazků
- Córdobskou univerzitu navštěvovali studenti z celé Evropy
- Byla centrem překladů z řečtiny

- Hišám II. vládl do r. 976
- Začal službu státu jako úředník kádiho v Córdobě, stal se 1. ministrem (hádžibem), posléze chalífou
- Reforma armády (zrušení členění podle kmenů)
- Po tažení proti Leónu al-Mansúr Bilah

Jeho vítězství

- dobytí Barcelony, Leonu, Santiaga de Compostella v Gallaecii
- Na chalífovi z Bagdádu si vymohl oficiální uznání své faktické moci

Konec zdejšího chalífátu

- Poslední: Hišám III. (do r. 1031)
- Poté se vytvořilo množství malých států, vedených Araby, Berbery, ale i příslušníky slovanských gard
- Rekonquista
- 1492 – pád Granady

El Cid

- Kastilec Rodrigo Díaz de Bivar
- Střídal vojenskou službu u muslimů i křesťanů
- Vystředění náboženských protikladů, které předčily i sociální

Ekonomika

- V zemědělství nové plodiny: pomeranče, rýže, baklažány, chřest, moruše, cukrová třtina, bavlna
- Závlahová zařízení
- Vodní mlýny
- Okrasné zahrady

Těžba

- Doly na zlato i stříbro

Řemesla

- Zpracování vlny, hedvábí, výroba keramiky, bronzových nádob, kožených výrobků (kordován), vojenské výzbroje a výstroje, papíru, voňavek, specializovaným řemeslem bylo např. i vyšívání

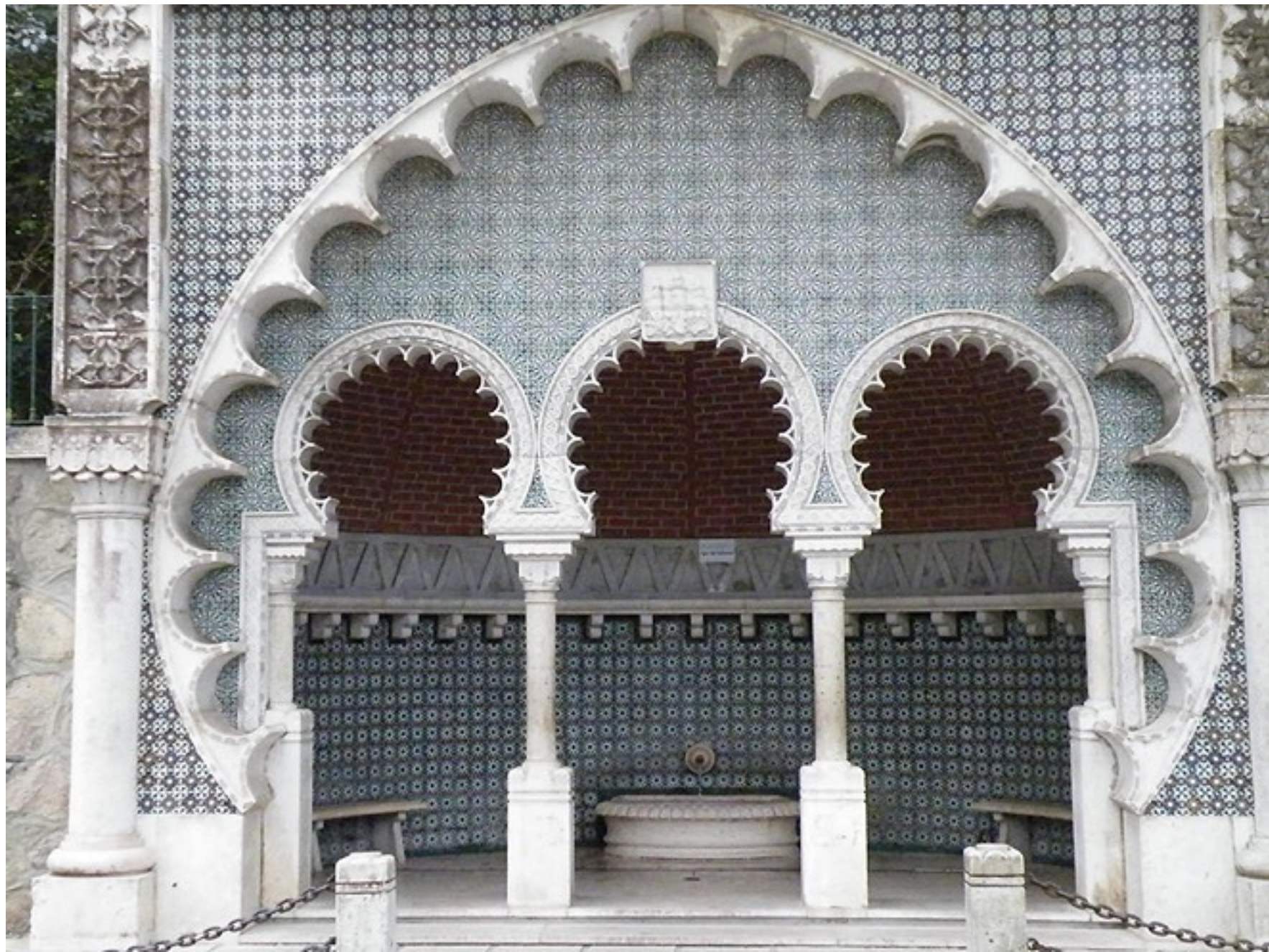
Obchod

- Běžně s Afrikou, Byzancí, Sýrií, křesťany na severu, také až s Indií a Střední Asií.

Města

- Samosprávné jednotky
- Bohaté zásobování vodou
- Veřejné lázně
- Školy
- Knihovny
- Nemocnice
- Útulky pro chudé a pocestné
- Z paláců nejslavnější córdobský Alcazar

Soudnictví

- Veškeré obyvatelstvo al-Andalus podléhalo trestní pravomoci arabských soudců
- V samosprávě a občanských věcech: Forum iudicum (iudiciarum) – Fuero juzgo

Osobnosti

- Ibn Bádža (filozofie, lékařství, matematika, astronomie, hudba)
- Ibn Tufajl – Hajj
- Ibn Rušd, aristotelik a novoplatonik (1126-1198), polemika s al-Ghazzálím; podnítil nové myšlenkové proudy na evropských univerzitách (Sorbonna); vycházeli z něj učenci renesance i osobnosti reformace
- Ibn Chaldún –historik (Mukkadima) – sociologie, kulturní antropologie, atd.

Itálie a středomořské ostrovy

- Útoky na Sicílii už ve 2. pol. 7. stol. Dobyta ještě nebyla.
- R. 740 Syrakúsy donuceny k poplatkům

Oddech

- Ve 2. polovině 8. stol.
- Nová situace a zmatky v Africe (nový vládce uzurpoval moc v Tunisu (r. 745), na západě Afriky vznikaly berberské dynastie, v Maroku r. 788 založen šíitský stát dynastie Idrísovců s hl. m. Fez. Po nich šíitští Fátimovci.
- Koncem 8. stol. ovládla Tunis a část Alžírsko dynastie Aghlabovců

Rozvoj loďstva

- 827 dobývají Aghlabovci Sicíii. Vládce má titul emír.
- Vláda 150 let
- Palermo centrem vzdělanosti
- 1061 začínají nájezdy Normanů

Itálie a její vnitřní rozpory

- Mezi vévodstvím Benevento a svobodným městem Neapolí
- Žádost o pomoc k Ludvíkovi Pobožnému
- Neapolští se obraceli na muslimy ze Sicílie
- Za tuto pomoc jim pomohli při dobývání Messiny

- R. 840 pronikli Aghlabovci do jižní Itálie a zmocnili se Tarentu.
- Prošli až k Jadranu a postupovali podél jeho pobřeží
- Angažováni ve sporu mezi salernskou a beneventskou vládou

Ohrožení Říma

- R. 846 jejich loďstvo v Ostii
- Plenili římské čtvrti mimo hradby, také baziliku Petra a Pavla, otevřeli i hroby těchto mučedníků
- 847 na to konečně intervencí reaguje Ludvík
- Porazil je, ale r. 849 nový útok na Řím, Zmařila jej bouře
- Raffaelovy pokoje

- Muslimové se udrželi v Bari a Tarentu. Odsud byli v 70. letech vypuzeni spojenými silami Ludvika a Byzance
- Vyhnáni i ze Syrakús

Nové italské spory

- Opět angažování muslimů
- Plenění ve střední Itálii
- Poplatky papež Jan VIII.
- Zničení Monte Cassina
- V jižní Itálii muslimové spojenci Byzance (poražen Ota II)
- Zároveň od 9. stol na jihu Normani – muslimské obyvatelstvo zotročovali. (Robert Wiskard)

Francie

- R. 838 vyplněna Marseille

Egypt

- Dobývání od r. 639/640
- Fustát
- Největší rozkvět za dynastie Fátimovců (909-1171)
- Káhira
- Jejich knihovna 200 tis. Svazků
- Konec vlády: kmeny Banú Hilál, které se stěhovaly v 11. a 12. stol.
- Částečná ztráta úrodnosti

Hérakleiovy reformy

- 611-641
- Themata
- Spojen vojenských a civilních pravomocí
- Vznik rolníků s vojenskou povinností

Konstantinopol v ohrožení

- 653 první útok Mu'áwía jako syrský emír
- Přípravy: Plenění na Kóu, Krétě, Rhodu
- Spojení syrské a egyptské flotily
- Zničeno kolem 500 byzantských lodí
- Záchrana: spory Mu'áwii s Alím

- Malá Asie byla od r. 661 napadána téměř každoročně

669 nový útok na Konst., který zmařil mor a nedostatek potravin

- Jako chalífa chtěl mu'áwia dobýt Konstantinopol a přičlenit celé zbylé území byzantské říše
- Mezi lety 674-678 řada bitev mezi ním a Konstantinem IV.
- Pýr thalassion
- Chalífát donucen platit ročně 3 tisíce lb. Zlata, 50 otroků a 50 koní

- Za Abd al-Malika klid, soustředění na vnitřní reformy
- Iustinianus II. a mince chalífátu
- Válka, kterou prohrál

Sulajmánův útok

- 717 překročil Héliespont
- Konstantinopol obkličována z moře i pevniny
- Pomoc Bulharů
- Bitva v r. 718 – příkládán stejný význam, jako Catalaunským polím

- Útoky na ostatní M. Asii však neustaly
- R. 806 osobně bojoval Harún ar-Rašíd
- Rozvracení zemědělství za těchto útoků
- Byzanc se chrání placením tributů